

Előfizetési díj:

Vidékre, postán:
vagy

helyben, házhoz hordva:
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Félévre . . . 3 " " "
Egész évre . . . 5 " " "
Megjelenik e lap hetenként
egyszer, Vasárnap.

Előfizetési pénzek el-
fogadtatnak Gallia Pülöp
könyvkereskedésében Kees-
keméten.

KECSKEMÉTI LAPOK.

Ismeretterjesztő hetilap.

Hirdetési díjak:

5 hasábos petit sor, egyszeri
hirdetésnél 5 kr.; — többszöri
vagy terjedelmes hirdetések-
nél árleengedés adatik.

A nyilttérben való közle-
mény 3 hasábos soráért 10 kr.
számítatik.

Hirdetések elfogadtatnak Ga-
llia Pülöp könyvkereskedésében
Kecskeméten. — Hirdetések ezen-
kívül fölvetetnek még M. Zeisler
hirdetési irodájában. (Post. Király-
útea 60. sz.)

Előfizetési felhívás

„KECSKEMÉTI LAPOK“

ezimű vegyes tartalmú hetilap

1873.

hatodik évi folyamára.

Jövő év elejével a „Kecskeméti La-
pok“ hatodik évi folyamára veendő kezdetét.

Annak érdekében tisztelettel kérem a lap ed-
digi előfizetői általában a t. cz. közönséget:
hogy megjelölésüket a jövő 1873-ik évre
megújítassák azokon túl újabb előfizetőket
is szerezni sziveskedjenek; figyelmeztetvén
egyszersmind, hogy ezen megrendelésekről
mielőbb intézkedni méltóztassanak, nehogy
a szétküldésben fenakadás történjék.

Előfizetési ára: postán vidékre, vagy
helyben házhoz hordva:

Negyedévre . . . 1 frt. 25 kr.

Félévre . . . 2 " 50 "

Egész évre . . . 5 " " "

A hirdetések s nyilttéri közlemények
díja e lap mindenik számának homlokán ol-
vasható; mind az előfizetési, mind pedig a
hirdetési díjakat közvetlenül hozzáim, nagy-
piacon levő könyvkereskedésembe kérem
beküldetni.

Kecskemét, deczember 14. 1872.

Gallia Pülöp, lapkiadó.

Téli takarmányozás.

(Vége.)

A szalma vagyis a gabonának tökélete-
sen megérett levele és szára egészen ellen-
kező sajátságokkal bír, mint a fiatal korában
lekaszált bármely takarmányfaj, ennek azért
van igen csekély tápereje, mert az egész
növényben előforduló tápanyagok legna-
gyobb része a gabona szemek kifejllesztésre
használtatik fel és a gyöngye rostok nehe-
zen emészthető és anyaggá változnak. In-
nen van az, hogy, jól lehet a szalma rost-
jai is azon elemekből alkotvák, melyekből
a szénáé, a szalma mégis csak $\frac{1}{4}$ vagy
legfeljebb $\frac{1}{3}$ -da tápanyagot tartalmaz, mint
ugyanamnyi széná és így egy mázsa széná
helyett 3 vagy 4 mázsa szalmát kellene
megetetnünk a jószággal minden mázsa
széná helyett, de magában véve még akkor
sem használhatnók a szalmát, mint termelő
takarmányt; mert oly nagy mennyiségben
kellene adnunk, a mennyit a szükséges
vizzel együtt már terjedelménél fogva sem
volna képes az állat gyomra megemészteni.

A tavaszi vetések szalmája általán véve
több táperővel bír, mint az őszié, még
több tápanyaggal birnak azonban a hüve-
lyes vetemények és maglóhere szalmája.
Némely polyvanemek pedig, nevezetesen
a pillangós virágú növények polyvái hason-

értékűek tápanyag tartalom tekintetében a
közép minőségű réti szénával, csak hogy
ezeket leforrázva vagy épen megfőzve kel-
lene etetnünk, különösen az árpa polyvát,
hogy annak éles toklásza megglágyuljanak
és könnyebben emészthetők legyenek.

A takarmányok harmadik osztályába
sorozhatjuk a különféle magvakból vagy
azoknak egyes részeiből összeállított takar-
mányokat, melyek: a liszt, korpa, dara
és különféle olajpogácsák, melyek gazdag
fehérnye vilo és légeny tartalmuknál fogva
bátran nevezhetők vértképző takarmányok-
nak, mivel kétszer, sőt háromszor annyi
tápanyagot is tartalmaznak, mint a legjobb
széná. A takarmányok ezen neme legalkal-
masabb arra, hogy általa a csekély táp-
anyagot tartalmazó takarmányok értékét,
milyenek: a szeeska és más efélék maga-
sabbra fokozzuk, s hogy azokat a széná-
val egyenlő vagy még magasabb táperejű
takarmányokká változtassuk. A magvakat,
hogy azokból a tápanyag tökéletesen fel-
használtathassék, mindig megőrölve vagy
megdarálva kell mint takarmányt adni;
mert akkor az emésztés és felszívás sokkal
tökéletesebben és gyorsabban történvén, az
állati test is gyorsabban gyarapodik. A zab
és lenmag vagy lenmag-pogácsa különösen
jótékony hatással van, a fiatal és tejelő ba-
rom táplálására, a rozs és hüvelyes vete-
mények a hus fejlesztésére, míg az árpa
és kukoriceza a zsírtképzést segítik elő nagy
mértékben s így a hizlalásra alkalmasak
leginkább.

A takarmányoknak negyedik osztályá-
ba számíthatjuk az úgynevezett nedvdús ta-
karmányt, melyhez a répa, burgonya és
más gumós növények tartoznak, a gazdál-
kodásnál előforduló egyéb mellék termé-
kekkel együtt.

A gumóknak és répának csekélyebb
száraz tápanyag tartalma van, mint a szé-
nának, csak hogy ezen tápanyag értéke ha-
sonló a magvakéval. Valamint a szalmából,
ugy a gumós takarmányokból is 3—4, sőt
több mázsát is kell adnunk, ha azt akar-
juk, hogy az egyenlő értékű legyen a szé-
nával, csak hogy ennek tápereje akkor sok-
kal nagyobb mint amazé. Míg a szalma-
nak legnagyobb része megemészthetlen fa-
nemű rostokból áll és nagy mennyiségű vi-
zet igényel, addig a gumó és úgynevezett
nedvdús takarmányban a víz már befog-
laltatik. Ehhez járul még az is, hogy a gu-
mós takarmány legnagyobb része könnyen
elsajátítható száraz tápanyagot, u. i. czu-
kor-, keményítő- és fehérnye-anyagot tar-
talmaz, mely annak a magtakarmányéhoz
hasonló táperőt kölesönöz. A gumós takar-
mányt nagyon czélszerűen lehet szalmával,

polyvával vagy szénával vegyesen etetni,
mivel azokban az állatnak szükséges viz-
mennyiség legnagyobb részt már befoglal-
tatik.

A gumós takarmányt általán véve leg-
jobb nyersen etetni, csak a burgonyát
hasznos megfőzni, vagy legalább leforrázni,
ha hizó jószágnak szántuk. A pálinka mos-
léknak, malátának és a czukor-gyártásná
sajtóban maradt törkölnök száraz tápanyagát
még mindig fölér azon anyag összes táp-
anyagának felével, melyből előállított.
Vértképző anyaga pedig aránylag mindig
több van, mint az eredeti terménynek, mert
abból csak a keményítő, czukor, mézga
és más a czukorképzésre alkalmas anya-
gok vonattak el, míg a fehérnye és más
ehhez hasonló anyagok csak kisebb térfo-
gatra szorítottak össze. Minthogy azonban
ezen mellék-termékek, ha a körülleggel sza-
badon érintkeznek, hamar megsavanyod-
nak, vagy meg is rothadnak, azért ezeket
vagy hamarjában meg kell etetni, vagy
deszkával kifalazott gödörbe letaposva és
földdel jól betakarva a lég hozzájárulásától
megóvni és így üde állapotban tartani, míg
fölémészthetnek. Ha ezenkívül még minden
máza törköltre vagy malátára 4—6 lat sót
hintünk, akkor hosszú időre képesek le-
szünk azokat a gyors erjedéstől megóvni
és fejős teheneinket, melyeknek ezek külö-
nös jó táplálékot nyújtanak, velök hosszabb
ideig táplálni.

A lefőlözött tej; savó és író szilárd táp-
anyagából, a leszedett tejfölt vagy vaját
leszámítva, mit sem veszítvén, egyik leg-
jobb és legtermészetesebb táplálékát képezi
a fiatal házi állatoknak, kivált ha a zsira-
dék-tartalmat olaj-pogácsa hozzáadása által
pótoljuk. A vaj- és sajt-készítésnél nyert
melléktermékek nagy haszonnal nyújthatók
olaj-pogácsával keverten a fejős teheneknek
is, mert azok ezen táplálék élvezése foly-
tán nemesak sok, hanem jó tejet is szol-
gáltatnak, magától érthető azonban, hogy
a sajt-készítésnél nyert savó mindig keve-
sebb tápanyagot tartalmaz, mert ebből a
sajtany, mely a tejnek egyik legfőbb táp-
láló részét képezi, legnagyobb részben el-
vonatik.

A marhák egészségének fentartására és ere-
jük kifejlesztésére nagyon jótékony hatással
van a naponkinti sózás; 2 lat sót számítva
egy darab marhára, ha a sózást nagyobb szá-
mú marhánál eszközöljük is, nagyon csekély
költséggel nagyobbítjuk kiadásainkat, miu-
tán a marha-sónak mázsája 2—3 forintjá-
val megszerezhető lévén, egy font, 2—3
krajczár árú só, 16 darab marhának elég
egy napra. A só egyik jelentékeny alkot-
részét képezi a gyomor emésztő nedvének

és így a marhának nemcsak emésztését segíti elő, hanem étvágyát is fokozza és az izmok (hús) kifejlődését nagyon elősegíti. Hogy a só a marha természetes táplálékának egyik kiegészítő részét képezi, kiténik abból is, hogy a marhák időnkint, midőn tudniillik testükben a só hiányát ösztönyszerűleg érzik, a falat nyalják, melyen salétromos sóvirágzatot találnak. Igaz, hogy néhány rendesebb gazdáink istállójában ott találjuk a kősót a jászol fölött kötélben lógni, melyet a marha megnyal mindannyiszor, a hányszor szükségét érzi; de ez csak elvétve található, a legtöbb gazdának eszébe sem jut, hogy a sót még a marhára is kellene pazarolni, sőt némelyek azért sem adják a sót, mert akkor a marha több takarmányt fogyaszt; az igaz, de több munkát is lesz képes a tavaszon végezni.

Az eddig említettek közül a rendes, vagy szabályszerű takarmányok közé csak az első csoportot, t. i. az üde növényeket vagy zöld takarmányt és a szénát számítjuk, s minden egyéb takarmánynem mennyiségét ehhez hasonlítva kell kiszolgáltatnunk, ha azt akarjuk, hogy házi állataink folyton jó erőben és munkaképes állapotban maradjanak.

Jelen értekezésünk folyamában feleltettük már, miszerint van több takarmánynem, melyben megvan minden tápanyag, mely a házi állatok jókarban tartására szükséges, de maga a takarmány nagyon nehezen emészthető és így, vagy nagyon sok időt igényel, hogy az állati test alkotórészévé átváltoztathassék, vagy emésztetlen ürítettvén ki a testből, vagy részben felhasználatlanul jut a trágyába. Az ilyen takarmánynemeket, melyek igen kemény fánemű rostokat tartalmaznak, pl. a szalma különféle nemei, elő kell készítenünk, azaz könnyen emészthetővé tennünk; mert ezáltal nemcsak az állati gyomor működését könnyítjük meg, hanem a takarmány

egy részét is meggazdálkodjuk. Nem nehéz belátnunk, ha a házi állatok emésztő műszerének szerkezetét ismerjük, miszerint azoknak épen úgy megkönnyíthetjük táplálási föladatát, ha takarmányukat előlegesen elaprózzuk, leforrázzuk vagy erjedésnek indítjuk, mint saját magunkét, midőn eledeleinket, a főzésen kívül, még mindenféle fűszerrel is ellátjuk, csakhogy könnyebben emészthető és izletesebb legyen, miért nem segíthetnénk tehát egy keveset házi állatainkon is az emésztés műveleténél, melynél a tápanyagnak épen annyi változáson kell átmenni, míg abból hús, vér, bőr, zsír stb. lesz, mint saját testünkben, sőt még többön, mert még idegenebb anyagokat vesznek magukba, mint mi.

A táplálék vagy takarmány egyik előkészítés módja az elaprózás, midőn t. i. a szalma-nemeket szeeskának vágjuk, második a főzés, forrázás és fülesztés. A szeeskavágás sokkal ismertebb gazdasági művelet, hogysen arról többet mondanom szükséges volna; a főzésre, forrázásra meg azt fogják gazdáink felelni: „no bizony, majd még az ökröknek is főzni fogunk, az öregapám, meg az apám sem főzött, se nem forrázott soha, mégis olyan 16 vagy 24 ökre járt hogy ritkította párját.” Ez mind igen helyes, kivált ha soha előbbre nem akarunk haladni gazdálkodásunkban, mint voltak öregapáink, csakhogy öregapáink még kocsin, vagy gyalog mentek Pestre, mi meg vaspályán megyünk, tehát már valamivel kényelmesebb és észszerűbb módon; ha itt elfogadjuk a jobbat, miért nem fogadnánk el a gazdálkodásban is. Hiszen ha valakinek kevés a tűzrevalója, hogy annyi vizet nem torralhat, mennyi az ökrei szeeskájának leforrázására elég volna, fülessze meg tüzelő nélkül, azaz nedvesítse meg egy kevésbé, tapostassa le egy kádba vagy nagy ládába, mint a törkölt, hadja az istállóban három napon át, azután adja

marháinak s biztosíthatom, hogy ilyen eljárás mellett a takarmánynak $\frac{1}{6}$ részét megtakarítja és ökrei mégis sokkal jobb állapotban lesznek, mintha sokkal drágább takarmányt adna nekik s az egész eljárás csak annyiból áll, hogy három nagy kád vagy kideszkázott gödörbe egymásután következő három napon letapossa a béres a megnedvesített szeeskát, s midőn a harmadik kádra kerül a sor, az elsőben már megtűlik annyira a takarmány, hogy azt etetni lehet, az ilyen eljárás mellett, az erjedés által, már egy részét az átalakulásnak bevégezte a takarmány s a marha gyomra nagyon sokkal könnyebben fogja azt tökéletesen megemészteni és belőle a táplálásra szükséges anyagokat felhasználni, s így igen kis fáradsággal minden költség nélkül használhatjuk fel a szalmát, mint jó tápláló takarmányt, sőt még a félig megromlott takarmányt is élvezhetővé tehetjük ilyen fülesztés által. Dr. D. R.

A petroleum eredete.

Nem lesz érdektelen olvasóinkat azon folyadékunk eredetével, sajátágaival és tulajdonaival megismertetni, mely pár évtized óta oly óriási keresetnek örvend, és mely háztartásunkban, üzletben és iparban megbecsülhetlen olcsósága és czélzerűségénél fogva hasznosságát oly fényesen bebizonyította, miután tény az, hogy olcsóságánál fogva az olajnak minden nemét a használatból kiszorította úgyannyira, hogy még az útezak világításánál is a légszesznek egyedüli vetélytársa; miután ki van számítva, hogy 5 órai világításnál egy petroleum láng épen felénél olcsóbb, mint a légszesz; ezen körülménynek tulajdonítható, hogy a petroleum a légszesz-világítás felállítását sok helyen kislelteti, sőt a már használatban levő légszeszlángot kisebb helyeken és üzletekben ki is szorítja. — Nem rég ideje, hogy eredetét illetőleg ezen fontos üzleti czikk igen eltérő véleményekre és élénk eszmecsere adott alkalmat, a szakértők ugyan pontosan kimutatták és elemezték ezen folyadékot és azon sajátágos eredményre jutottak, hogy vegyülete nem engedi azt gyanítani, mint régen hitték, hogy az egyedül a közzémé vált növények elkorhadásából képződik; hanem az újban merített vizsgálatok bebizonyították, hogy azon állatok, melyek földünk őskorában a tengereket benépesítették, a föld retegeiben elteve annyi évezred után világító anyag gyanánt hozatnak a felszínre; ezen fontos ásványi termény tehát a nagy

TÁRCZA.

Utazási karczolatok.

(Pestről Konstantinápolyig és vissza.)

(Folytatás.)

A várnai vasúti állomásnál annyi kocsi nem levén, hogy mindannyian kocsikra juthattunk volna, vagy 12-en egy gúrhes lovú, nyikorgó rozstalyigára felhalmozva holmiainkat, körülfogva a rozzant talyigát, kísértük a városba; a várkapunál ácsorgó törökök minden szó nélkül beeresztettek a városba, hol útezáról-útezára egyik hotelről (mert itt minden rongyos, piszkos koresma hotel) a másikig vándoroltunk, szállást egyikben sem találván; a szokatlan girbe-gurba szűk útezaja városban este szállást keresni nem valami kellemes dolog, az útezakon térdig érő szemét és trágya talaj ingadozott alattunk, a tágasabb útezakon és téreken a bivalyok és tehenek borjútól kényelmesen heverték, vagy költötték el ide kitétt szénájukat, egyik mecsé előtt pedig vagy 10 daraból álló kutyafalka rohant ránk, a szél erős zúgása, a tenger hatalmas moraja nevelte kellemes kilátásunkat, hogy az éjet ily fáradtan az útezakon töltendjük, egy jólelkű musulmán Soliman effendi azzal biztatott bennünket, hogy ha szállást nem találunk, a hegyes kövezetre mutatva, mondta: „itt jó ágyuk lesz”. Végre a gondviselés egy jó német sógor képében segített rajtunk, ki hotele koresma-szobáját felajánlotta, természetesen semmi egyebet, minthogy a vendég-szobában elférhetünk, a legnagyobb örömmel fogadtuk el, és 12-en elfoglaltuk a rendkívüli szennyes és bűdös, de tágas szobát, mindjárt nem lett semmi baj,

beszállásoltuk magunkat, ki megtudta az ételüket enni, az vacsorált, a ki pedig finnyás volt, koplalt; de azért nem volt baj, az áteltenben fekvő Hotel d. Európában zene estély volt, azonnal mindannyian átrándultunk, — hol egy szűk kis teremben körül padokon ültek az érdemes musulmán és a világ minden tájkjáról össze hányt nem valami díszes vendégserreg, egy emelvényen 7 cseh lány és 3 férfiból álló zenekar mulattatta a vendékoszorút; — azonban mihelyt beléptünk, azonnal rákezdtek a Rákócyt, az élelmes cseh atyafiak megismertek bennünket, a Rákócyt ugyan nem valami kitünően játszották, de azért csak ráismertünk és mi tagadás benne, húságunknak jól esett ennyire kedves hazánktól Rákócy lelkese zenéjét hallani, a zenészek sem bánták meg, hogy megismertek bennünket; miután egy egy pár eszes törökösen készített kitünő fekete kávét elszüresöltettünk, éjfélkor visszamentünk szállásunkra és kényelmes ágyat vetettünk magunknak az asztalokon és fapadokon, derekajunk volt az asztal vagy pad deszkája, váukosunk a kalapunk, takaródnunk a felső öltönyünk; álmaink fölött jó szellemek helyett számtalan apró fekete barna nem valami kedves illatú állatkák örködtek, hanem azért még nem a mi helyzetünk volt a legkellemetlenebb, mert a kiknek a jó szerenese e hotelben külön szobát kényelmes ágyaneművel juttatott, éjjel le jöttek és könyörögtek, hogy eszeréljünk helyet, ők nekünk átengedik kényelmes ágyaikat a mi fapadjainkért, de szépen megköszöntük a nagy szívességet és azután végre is csak megviradt.

19-én reggel miután tegnapi és az éjjeli fáradságainkat kinyugodtuk és a reggeli ihattalan moslék kávé meg nem ivásával magunkat felfrissítettük, sétára indultunk Várnát megszemlélni.

Várna nagy kiterjedésű fallal kerített város, girbe-gurba útezái kövezettek, de a kövezet rend-

kívüli rosz és annak nagy részét már elvette a szemét és piszok. A házak legnagyobb része fából épült, dűledezett rongyos és piszkos kinézésűek, belől sem sokkal tisztábbak, a keskeny piszkos útezakon ökrök, bivalyok sétálgatnak, a kutyák nyugodtan heverésznek, a törökök pedig az útezai tabódék vagyis házak előtt kis gyermek szalmazéken ülve pipáznak és kávéznak, bámész areczzal fejesevölva tekintenek ránk, kik nyugodt városuk minden részét zajongva, sebesen futkossuk be, nem tudják e szokatlan látogatás okát megfejteti.

A török majdnem minden munkáját az útezán végezi, a bazar, műhely, konyha, mind az útezán van, de mivel minden munkát a férfiak végeznek, töröknoket itt nem lehetett látni, még a mosást is a férfiak teljesítik, a turbános vagy fezes fejhez, a marczona areczhoz, izmos meztelen karhoz úgy illett a mosás és szappanozás, hogy szinte megkaczagtuk. Hajh drága portéka, fényűzési czikk itt az asszony, nagyon meg kell becsülni.

Az egész városban kiállhatatlan büz terjed szét; a jubzsir-szag, mert a törökök mindent azzal főznek.

A pasa esinos és izletes laka közelében fekvő temető elején van a várnai esata emlékére állított 2 öl magas gazdagon aranyozott fehérmárvány emlékoszlop, mely emlékünke hozá a magyarokra gyászos emlékü várnai esatát, azonnal berkocsikra ültünk és kikocsiztunk várnától nyugotra $\frac{3}{4}$ órai távolságra egy nagy kiterjedésű fennsíkon 1444 ben vivott várnai esata színhelyére, a tágas siktéren 9 halom látható bizonyos távolságra egymástól; mint mondják az itt elesett magyarok holt testeit és csontaiból vannak e halmok, továbbá három rozzant emlék, melyek Ulászló király, Juliáni bibornok és egy török vezér emlékei lennének.

mennyiségű tengeri állatoknak és moszatoknak (tengeri növény) szétbomlási terménye; a legkimerítőbb tudósítások szerint a fa ugyan átváltozhatik és át is változik közzé, de arra, hogy annak elkorhadása által kőolaj (petroleum) származék, oly viszonyok kellenek, melyek sohasem uralkodtak a természetben. Amerikában a leggazdagabb petroleum-források oly kőolajjal áthatott palából erednek, mely 40—50 mérföldnyi távolságban van a nagy kőszéntelepektől. Európában hasonló viszonyok között találhatók a kőolaj, a hanoveri, braunschweigi, olaszországi petroleum-források távulról sem állanak összeköttetésben a kőszéntelepekkel. Láthatni tehát a felhozott példák-ból, hogy a kőszén-képződés, ha teljesen nem is zárja ki, de nem kedvező a petroleum-képződésre, és a gazdagabb források nem hozhatók összeköttetésbe a szomszédos kőszéntelepekkel. Azon fontos körülmény, hogy a kőszénből nyert vagy származott olaj igen csekély élelmet tartalmaz, a valódi petroleum ellenben, mely sok magasabb rendű állat társaságában fordul elő, igen gazdag élelmet tartalmazó anyagokban, a fentebbi nézet mellett szól t. i., hogy a petroleum leginkább állatok szétbomlási terménye. Hogy az állati test foszforja és kén tartalma rendszeresen nem találhatók a terményben, az azon körülménynek tulajdonítható, hogy ama testek igen könnyen oxydálódnak, a víz által elvitetnek. Azonban a kén tartalom igen sokszor fordul elő több helyeken nyert petroleumban.

Együttal megemlítjük a most igen nagy alkalmazásban levő asfaltot, mely a legújabb időben az útezéknak kirakására kitűnően bizonyult, ezen termény nem egyéb, mint a petroleumnak megsűrűdése, és igen nagy mennyiségben Kaliforniának déli részén nyerték. Végül a kereskedésben Ligroin név alatt használatban levő folyadék-ról csak annyit említenek meg, hogy rendkívül veszélyes és gyúlékony tulajdonsága miatt sok helyen már mellőzve van ugyan, de olcsósága miatt még sokaknál kedvelt világítószert; szinte a petroleumnak lepárolásánál nyerték.

Figyelmeztetés.

A kecskeméti takarékpénztár t. ez. részvényesei felhívattak, hogy a második kibocsájtású részvényekre fizetendő 100 frt. részletet folyó évi december hó utolsó napjáig annál bizonyosabban lefizessék, mert a kik ezen idő alatt a fizetést nem teljesítik, azok az 1873-ik évi osztalékhoz — a második részvény utáni — jogukat elvesztik.

Kecskeméten, 1872. Decz. 13.

Lestár Péter,
igazgató.

Nyilatkozat.

A „kecskeméti lapok“ legközelebbi mult vasárnapi számában megjelent, „egy kálvinista“ aláírással ellátott cikkcske, — mely a főiskolai ének-karnak a ref. templomban f. hó 1-én történt botrányos működésére vonatkozik — miként ez érte-

semre esett — nekem, alolrottának tulajdonították. — Ha a tény szárazon lenne csupán előadva, elvállalnám érte a felelősséget én is, mert a mi igaz, igaz marad akkor is, ha az egynek vagy másnak az érdekei közül nem tetszenék. De említett cikkcske végén cikkírónak van bizonyos megjegyzése a főiskola hajdani híreiről, fénykoráról, mely azt involválja magában, mintha Tomori Szabó stb. tanár urak idejében ilyesmi, az akkori énekkarral meg sem történtetett volna! Ezt már semmiképp sem írnam alá; nem pedig azért, mert ha emlékezetem nem csal 1847-ben, egy „szavaltat-, ének-, és zene-előadási ünnepélyen“ a főiskolai énekkar az oratoriumban épen így sült bele a „fehér asszonyba“, mely sajnálatos esemény úgy gondolom az 1851-ik évben Dömötör Károly úr vezérével az alábbi virágzó „Cantus“-sal újra megtörtént s én mind a két esetben mint gyermek-hangú soprán énekes a „bakala“ egyik tényezője voltam! Nem írnam alá érdeklőt cikkekcskét továbbá már azért sem, mert egy rókáról két bőrt húzni nem szokásom. Ennek a „rókának“ bőrére pedig n. t. Fördös Lajos úr szeréntem lehúztam nyomban, a hogy kapóra jött, elég haragosan mondván Fehér Péter úrnak: „no nekem ugyan többé ne „cantus“-ozzátok“, előbb már a kántortanár urak utasítván. Végre nem irtam volna ama cikkekcskét még azért sem, mert felfogásom szerént ez a dolog úgy a hogy megtörtént, hírlapi cikk tárgyául nem is alkalmas, — a „tánc rendezés“-ről és „kútfúrás“-ról pedig nincsen tudomásom. Ennyit azoknak, kik ama cikket nekem tulajdonítani jónak látták, szükségesnek tartottam elmondani.

Kecskemét 1872. évi december 10-én.

Bóddor Sándor.

A lovasság garázdálkodása.

Csütörtökön, folyó hó 5-én 10 és 11 óra között néhány helyben elszállásolt dragonos lovagolt be a nyomásról, egy káplár vezetése alatt, persze szokás szerint a gyalogjárók számára készített téglajárdán, még pedig oly szorosán a fal mellé furakodva, hogy életveszéllyel sem lehetett mellettök elhaladni, s így történt, hogy a Dragolovics-féle ház mellett mankón menő Fodor nevű öreg polgártársunkat az egyik katona által vezetett pajzán ló úgy mellbe rúgta, hogy az öreg eszméletlenül rogyott össze és az oda siető szomszédoknak csak nagy ügygyel-bajjal sikerült őt ismét eszmélethez juttatni. Az eseményt a káplár és legénység oly egykedvűleg nézte, mintha ennek úgy kellett volna történnie. Hát azért tartjuk mi ezen jézusmária huszárokat a krajezáros kosztón, hogy nagy költséggel épített járdáinkat éles-patkójú lovaikkal felvágassak, magunkat meg agyon-rugdaltassanak? Azt hisszük annyi figyelmet csak megérdemlenék a vitez tisztikartól, hogy ezeknek a manlászoknak megtiltánák a járdák felvágását és a lakosság veszélyeztetését, mielőtt ilyen mű szerencsétlenséget kénytelenítettünk a lapok hasábjain megörökíteni.

Végre a jelenvolt tekintélyes kinézésű pasa megsokalván a dolgot, a szegény hölgyeket egy alacsony ponyva sátorral leborította, sajnáltuk őket, mert bizony igen kellemetlen helyük volt a nagy hőségben.

A várnai koplalásunkat a hajón igen kitűnő ebédrel helyrehozván, délután 6 órakor hajónk elég nyugodt és zajtalan tengeren megindult, a szokatlan hintálás mindjárt sokaknak nem tetszett, és az arcok kezdtek sárgulni, de a vig társaság nem igen akarta magát hagyni, rágyújtottunk a dalra, elénekeltük a himnust és a szózatot; azonban a tenger kissé nyugtalanabb lett, nagyobb himbálást tett hajónkon és a szegszárdi vörös boros buteliák is igénybe vették, de azért a tengeri betegség mind a dallón, mind a vörös boron erőt vőn, első beteg lett egy debreczeni derék leány, ki a belgrádi muzeum emlékkönyvébe neve után azt írta, hogy: „természettvizsgáló nő“, azért a természet megboszlta, a második pedig egy patikáros, ki midőn a szegény hölgyet elérte a baj, büszkén kérdezte: „ugyan hogy lehet már valakinek ilyen hamar baja?“ s pár percz múlva sorba jött, és kinek ömledezésére a társaság hangos éljenekbe tört ki; azonban a kedv lassankint lankadt, az esedők egyre fogytak, míg végre a dal egészen elhallgatott, mert bizony alig volt kedve valakinek dalolni, mert a legnagyobb rész megkapta a betegséget, de azért egész éjjel néhányan fenn mulattak, kik közt legnagyobb két hős maradt U. Gy. barátunk és K. P. zombori birtokos és ügyvéd, kik egész éjjel rumos vagy szegszárdi palackokkal sorba jártak, itatták, gyógyították, bátorították a betegeket; azonban reggel egypár perczre U. Gy. barátunkon is erőt vett a betegség.

Én a tetőn szép esendesen meghúztam magamat, így gyomor-egésznél és forróságnál egyéb ba-

Színház.

Szombaton, folyó hó 7-én, Takács Ádám jutalmára Schakespeare „Leár király“ című 5 felvonásos tragiédiája adatott, igen nagy számú és válogatott közönség előtt, mely jutalmazottat sürű taps és kihívásokban részesítette. Az előadásról sok jót mondhatunk, egészben véve összevágó, kerekded, könnyed menetű, — részleteiben pedig az egyes szereplők dicséretére szolgáló volt az. Jutalmazott a czimszerepet kiváló gonddal, helyes felfogással játszta végig — s játékát a siker minden mozzanatában kísérte. Kitűntek mellette Völgyiné (Cordelia) — Takácsné (Regan) és Biróné (Goneril) asszonyok, — s a férfiak közül Lovászi ur (Kent gróf), — ki ma is, mint minden más alkalommal, emberül megállta helyét, valamint Hetényi (Edgard) és Teőreök (Edmund) urak, kiket, mint a társulat fiatal igyekező tagjait, elismerésben szívesen részesítettünk.

Vasárnap, december 8-án színre hozott Szigeti Józsefnek, a „Falu jegyzője“ ismeretes regény utáni írott „Viola“ című 5 felvonásos népszínműve, melyben a czimszerepet Takács úr, — Violánét Völgyiné, Macskaházit Lovászi, Rétinét pedig Biróné játszották, szépen kifogástalanul, miként ezt már tőlük megszoktuk. Peti cigányt a színlapon megnevezett Völgyi Gyula helyett a színészettől végkép megvált Becsei Primusz József játszotta, kit megjelenésekor a szép számmal begyűlt közönség tapsokkal fogadott s az egész előadáson végig elismerésben részesített.

Kedden, december 10-én, a II-ik bérlés első előadása volt, mely alkalommal „Richelieu első párbaja“ című 3 felvonásos vígjáték adatott. Az előadást nem sorozhatjuk a jobbák közé, kissé döcögős volt, mit bizonyára a szerep nemtudások okoztak.

Csütörtökön, december 12-én, Völgyiné asszony jutalmára adatott itt először „Az akasztott, vagy Mendez Dianna és a gaillaci anyakönyv“, dráma 5 felvonásban, francziából fordította Mártonfi Frigyes. Az előadásról jövő számunkban adunk értesítést.

Helybeli újdonságok.

V. „Kecskemét“ című politikai, szépirodalmi és közgazdasági hetilap előfizetési felhívását vettük. — Az új évtől megjelenő lap harmadik lap leendő városunkban, politikai irányba baloldali. — Van-e e lapra szükség? — A tér, melyet elfoglal és annak mikénti betöltése fogja megmutatni. — Mi őszintén örvendünk megjelenésén, miután a szoros partfegyelem nem engedte meg, hogy baloldali polgártársaink nem politikai irányú lapunkra előfizessenek; s így lapunkban tárgyalt közügyeinket érleklő dolgokat megismerhessék; reméljük, hogy jövőre városunk ügyeit s egyéb közhasznú dolgokat saját lapjukból megismerhetni igyekeznek. — Az előfizetési felhívás nagy hangzású szavakban sok szepet ígér, és dicséretreméltó higgadság-

Boldog Isten! hová nem jutott a magyar vérből, de sok felé pazarolta e maroknyi nép nemes, forró vére; e térségen, hol minden fűszál honfiaink véreből nő, elmerengtem hazánk változatos történelmén, és kérdeztem magamtól, mi szükség volt annyi nemes bajnoknak emnyire jönni, hogy itt magukat árulás folytán legyilkoltassák.

Visszajövet a tenger felől bastyákon tettünk rövid sétát, a bastyákról roppant agyuk vannak a tengeri kikötő minden irányában kiszegezve.

Délután fél 1 órakor szálltunk be a Lloyd társulat „Vulkán“ hajójára, hogy az miiket kedvezményvel 36 frankért Konstantinápolyba szállítsunk.

A tengeren horgonyzott hajóról Varna valódi festői látványt nyújtott, ide arnyoldalai nem, csak tényoldalai látszóttak, házaai nagyobbaknak és palotaszzerűeknek látszóttak, 11 minarettel, 1 szép görög káth. egyháza, számos épületi tetemesen nevelték szépségét, s melynek egyfelől a tenger, másfelől a várnai esata fennsíkjai; és azentúl a magas hegyek gyönyörű keretül szolgáltak.

Hajónkon egy 24 tagból álló hárem is szállított, a hárem a földzeten egy kütél kordon alatt elzárt területen, leterített szőnyegeken és párnákon ülve foglalt helyet, azonnal a legnagyobb kíváncsisággal tolokodtunk a kordonig, a hölgyeket nem nagyon bántotta kíváncsiságunk, sőt a fiatalabbjai egész bátorsággal viszonyozták a feléjük lövelt szempillantásokat, egy szerencsén nő is volt közöttük, ki bár fiatal, a mi izlésünket nem igen nyerte meg, egypár már túl volt az élet delén is, de többnyire szépek, 2 pedig valódi és nem mindennapi szépség volt, megjegyzésünkre sokszor titkon nevettek és mosolyogtak, miből s egynek magyaros kifejezésű arczáról azt itéltük, hogy magyar és érti megjegyzésünket.

jom nem volt, de bizony az is igen kellemetlen volt.

A tengeri betegség vagy kellemetlenségért dűsan kárpótoltattunk azon fenséges látvánnyal, mit a kelő nap ragyogó, fénylő nagyszerűsége tárt elénk, a nagyszerű látományt leírni hiú kísérlet volna, azt csak látni kell; a nap sugaraitól a tenger tüztengernek látszott, melynek hullámszíkrai millió csillogó, ragyogó, vakító fényű gyémántoknak tüntek fel.

20-án reggeli fél 8 órakor hajónk Bosporusba ért.

A világ ezen legszebb pontján áthaladva, megvoltunk lepetve, el voltunk bűvölve, száz szemre lett volna szükségünk, hogy a minden pillanatban változó fenséges pontokat eléggé megfigyelhessük.

A jobboldalon ott fekszik Rumili ősrégi mohosult sötét vára, világító toronnyal, hol a tengerbe jó darabon egy köszikla fal nyúlik be, és balról az Ázsiai parton Anatólia szintén világító toronnyal; e két hely közt legszűkebb a Bosporus.

Azután mind az európai, mind az ázsiai — gyönyörű villákkal és kertekkel környezett — partok, melyeken a zultánnak, a gazdag pasáknak, milliomos magánzók és naboboknak tündéri fényűvel díszített nyaralói, palotái fekszenek. Itt a gazdagabb pasák haremeket tartanak.

Két óráig haladt el hajónk a fenséges, a tündéri szépségű Bosporuson, midőn 11 órakor Konstantinápoly — arboez erdővel borított — kikötőjében a világ legesodásabb, legszebb panorámájú városa előtt hajónk horgonyt vetett, és 12 óra volt, midőn a parton a csolnokról kiléptünk, s a Pera magaslatra felmászva a Hotel d'Europába beszálltunk.

(Folytatása következik.)

gal van szerkesztve. — Horváth György felelős szerkesztő és Fehér Péter szerkesztőtárs kerülni igérik a személyeskedést és kötekedő feleseléseket. — Nincs okunk kételkedni igéretükben, de adja isten, hogy úgy legyen.

✓ **A kaszinó egyesület** tisztújító közgyűlését jövő 1873. év, Január 4-én d. u. 5 órakor fogja megtartani, melyre tagjait meghívja.

✓ **Halasy Teréz k. a.** élete 20. évében folyó hó 8-án elhunyt. A korán elhunytban egy jó magyar gazdasszony, a mai nap már oly ritka példányok egyike hunyt el.

✓ **Balázs Kálmán** debreczeni zenetársulata hazautaztában városunkat is útba ejtő, s a kaszinóban decz. 9. és 10-én zeneestélyt rendezett. A szép számmal megjelent közönséget kedves élvezetben részesíté Balázs Kálmán kitűnően szervezett zenetársulata. Játékukat teljes összhang, nagy pontosság és simaság, nemes tűz és nagy szorgalom jellemzi; különösen elragadta a közönséget egy kitűnő csárdás egyveleggel, mely után, valamint majd minden darab eljátszása után, zajos tapsal jutalmazta a máskint sem fukar közönség.

✓ **Az őszi vetések** a rendkívüli kedvező időjárás folytán oly kövérek és annyira megnöttek, hogy legnagyobb részét juhokkal lelegeltetni vagy lekaszáltatni kell.

✓ **A kecskeméti** gazdasági iskolával összekötött felsőbb népiskolához gazdasági és természettudományi tárgyak tanárává ideiglenes igazgatói minőségben a közoktatási ministerium által Mété Sándor úr, a debreczeni gazdasági intézet segéd-tanára neveztetett ki. A beiktatási ünnepély a pestmegyei tanfelügyelő úr jelenlétében deczember 7-én tartatott meg.

— **A kecskeméti jogász segély egylet** javára 1873. január hó 8-án adandó bal, rendező bizottsága következőkép alakult meg: elnök: Dárdányi Sándor. Alelnök: Negyedi Ferencz. Penztárnok: Volman Ferencz. Ellenőr: Eidmüller Adám. Jegyző: Nagy Ákos. Bizottsági tagok: Sárasi Szabó László, Eötvös Gejza, Szilassy Elek, Dárdányi Ferencz, Kiss Lajos, Oláh András.

Beküldetett. Több alkalommal felszólaltunk a szegények házában a Nagy-Kávéház-útczán, így a város közepében elhelyezése ellen, nem tartottuk kedves szomszédságnak az oly helyet, melyben 70—80 agg nyomorék és tehetetlen ember be-

telepítették. Azonban felszólalásaink figyelmen kívül hagyatván, a szegények háza tisztántartásával igérték félelmeinket eloszlatni; — kérjük tehát a kapitányi hivatalt és a nemes hatóságot, hogy nevelje a szegények háza tisztaságát az, hogy annak felügyelője az udvaron 13 sertvést szabadon hizlal, és az egész különben máskor tiszta udvart büzhödt mocsárrá alakítja? és a közönség helyisége disznóhizlalásra való-e? egyelőre csak ennyit. Több szomszéd.

Különfélék.

✓ **Félegyházán** — írja a „Jász-Kunság“ — a városi képviselők meg lettek decz. 1-én választva. Tehát győzött a mokra-had! s bukott az értelmiség! Isten veled hazám, mokrák hazája! A helyzet rövid jellemzésére elég annyit írunk, hogy az értelmiség jelöltje Fejes Márton visszalép, s helyébe Kocsis Sándort emlegetik polgármesterül. Endre Mihály legalább mivel ember volt (és szigorú derék tisztviselő, tesszük mi hozzá) s így ezen csizmadia újabb szereplése még az eddigi szomorú állapotnál is szánandóbb korszak előjele. — Nem hiába zárandokolt hát ide a mokrák nagy prófétája Antalu János. — Szegény Félegyháza!!

✓ **Hosszú élet.** O-Lublo városkában él egy zömök természetű paraszt, ki a kaszát, kapát, cséplőt stb. még derekasán forgatja, beszéde értelmes, látása jó, haja fekete, járása biztos. Már negyedik felesége van, és csak egy fia.

A Kecske-méti Takarékpénztár 1872. évi November havi forgalmának kimutatása.

Bevétel:	
Penztár állás Október 31-én	26,310 frt. 51 kr.
Betételek	66,828 „ 79 „
Különféle díjak	2,952 „ 25 „
Különféle kamatok	5,338 „ 21 „
Kölcsön visszafizetések	
Váltók	197,023 „ 66 „
Előlegek	20,038 „ — „
Ingatlan	2,320 „ — „
Zálog	90 „ — „
Váltó viszleszámitolás	19,600 „ — „
II. kibocsájt. részvények	450 „ — „
	340,951 frt. 42 kr.

Kiadás:	
Visszafizetett betét és tők. kamat	37,826 frt 54 kr.
Folyó és viszleszámitolási kamat	833 „ 73 „
Kölcsönök	
Váltókra	199,174 „ 50 „
Értékpapírra	25,300 „ — „
Ingatlanra	23,100 „ — „
Váltó viszleszámitolás	22,000 „ — „
Üzleti folyó költségekben	78 „ 17 „
Berendezési költség	140 „ 09 „
Tisztviselők és szolgálja havi fizetése	241 „ — „
	308,694 frt. 03 kr.
Pénztár állás 30-án	32,257 frt. 39 kr.
	340,951 frt. 42 kr.
	Markovics.

A kecskeméti kereskedelmi Iparhitelintézet és népbank 1872. November havi forgalmának kimutatása.

Bevétel:	
Októberről átjött készpénz	2,897 frt 38 kr.
Kötelezett takarékbetét	3,523 „ — „
Folyó számlára betét	19,296 „ 83 „
Váltókölcsönből visszafizetett	45,412 „ — „
Előlegekből	4,489 „ — „
Kamatokban	984 „ 20 „
Díjakban	587 „ 51 „
Előlegek után bélyegilleték	7 „ 95 „
Részvényekre befizetett	12,085 „ — „
Könyv. díj	43 „ 75 „
	89,326 ft. 62 kr.

Kiadás:	
Váltókölcsönökben	41,761 ft. — kr.
Előlegekben	7,503 „ — „
Folyó számlákra	19,434 „ 20 „
Kötelezett takarékb. kamatok	3 „ 61 „
Kamatokban	11 „ 64 „
Tisztviselői fizetés	233 „ 33 „
Elnöki tiszteletdíj	100 „ — „
Üzleti költségekben	266 „ 80 „
Viszleszámitolás	14,026 „ 45 „
Allamilleték tejében	9 „ 50 „
	83,349 ft. 53 kr.
Pénztárállás Deczember hóra	5,977 „ 09 „
	Blau.
	89,326 ft. 62 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Dékány Ráfael.**

H I R D E T É S E K.

Fogfájások.

Azok akár rheuma, akár pedig odvas fogak által idéztessenek elő, sikeresen enyhíttetnek Dr. J. G. Popp Anatherin szájviz által. Folytonos használat által a fogak érzékenysége a levegő változásánál enyhíttetik, és ez által a fogfájások ismétlése gátoltatik. Mint hasznos szer bebizonyult a kellemetlen szagú szájbüz elhárítására.

Ára egy doboznak 1 frt. 40 kr.

Dr. J. G. POPP fog-plombja.

Ezen fogtömő (plombe) por és folyadékból áll, mely odvas és lyukas fogak betömésére használtatik, hogy azoknak az eredeti alak visszaadásék és azáltal a további fogbetegség meggátoltassék, amik folytán a folytonos ételmaradék, nyál és egyéb nedvességek az odvas fogakba felvétele meggátoltatik, és így az álesontok porhanyodása a fogidegekekig (mely által a fogfájás idéztetik elő) tökéletesen mellőztetik.

Ára egy doboznak 1 frt. 50 kr.

Kaphatók: *Kecske-méten:* Milhoffer J. gyógyszerésznél; *Nagy-Körösön:* Crazler, Miszáry F. és Rudy gyógyszerészeknél; *Czepléden:* Persay A. gyógyszerésznél; *Szolnokon:* Horanszky A., Scheftik J. gyógyszerészeknél; *Csongrádon:* Jeszenszky gyógyszerésznél; *Félegyházán:* Hoffer A. gyógy. uel; *Kis-Körösön:* Gubás gyógyszerésznél; *Szabadszállásán:* Rosznyay M. gyógyszerésznél; *Kun-Szent-Márton:* Farnék gyógyszerésznél.

A pest-terézvárosi iparbank váltóüzlete

ajánlja: kedvező játéktervezetők által, rövid idő alatt általában oly kedvelté vált

salzburgi sorsjegyeket,

melyek húzása már Január 5-én 1873. fog végbe menni.

Ezen, a főváros Salzburg által biztosított, és a bécsi kereskedelmi bank váltóüzlete, ezelőtt Joh. C. Sothen, által kibocsájtott sorsjegyek a biztosság mellett nagy nyereséget is nyújtanak, mert évenként 5 húzás történik, és pedig a következő nyereségekkel: 40,000, 30,000, 15,000, 10,000, 2,000 stb. forint o. é., és kell, hogy minden sorsjegy legalább 30 frttal húzassék ki.

Fentnevezett váltóüzlet elad eféle sorsjegyeket, és pedig 16 havi 2 forintos részletfizetésre; részletjegyek két forint beküldésével, mint első részlet, alólított váltóüzletben, vagy ennek képviselőjénél, Gyenes Sándor úrnál, Kecske-méten, kapható, kinél a többi részletek is fizetendők.

A pest-terézvárosi iparbank váltóüzlete.

Pest, Ország-út, 50. szám.

H i r d e t m é n y.

Kecske-méti sz. kir. város javadalmához tartozó vásár és piac helypénz szedési jövedelem a jövő 1873. évi január hó 1-ső napjától kezdve 3 egymásután következő évekre hasznóbérbe adandó levén, az árverésre f. évi Deczember hó 27-ik napjának reggeli 9 órája a gazdasági hivatalban azon kijelentéssel tüzetett ki, miként az árverésre csak azok folyhatnak be, kiknek a városi közönség irányában tartozásuk nincs, továbbá azok, kik a bérlet biztosítására vagy saját, vagy kezesük fekvőségeiről telekkönyvi hiteles kivonatot előmutatni képesek, és 500 frt bánatpénzt akár készpénzben, akár értékpapírokban az árverelő biztos kezéhez letesznek; megjegyeztetvén, miként telekkönyvi kivonattal és kellő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok az árverési határidőig a gazdasági hivatalban szinte elfogadtatnak, de a határidőn túl érkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Miről a hasznóbérleti akarók azzal értesítetnek, miszerint a felsőbbileg megerősített díjszabályzat és árverési egyéb feltételek a gazdasági hivatalban bármikor megtekinthetők.

Kecske-méti, Decz. 13. 1872.

A gazdasági osztály által.

Nyomatott Kecske-méten, Tóth Lászlónál. 1872.